

ΗΜΕΡΙΔΑ ΠΕΔΜΕΔΕ – ΤΕΕ
**«Ο νόμος 4412/2016 για τις δημόσιες συμβάσεις
στα έργα και η εφαρμογή του»**

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΟΣΤΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΙΟΥ

Αντώνης Πάνας
Δρ. Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Γραμματέας Τμήματος Εταιρειών

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

PANHELLENIC ASSOCIATION OF ENGINEERS
CONTRACTORS OF PUBLIC WORKS

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2016

Δομή Παρουσίασης

- Εισαγωγή
- Τι συμβαίνει στις υπόλοιπες χώρες;
- Μεθοδολογία
- Ανάλυση – Case Studies
- Συμπεράσματα - Προτάσεις

Εισαγωγή

- Νόμος 4412/2016
 - Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων νόμου , οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων **στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά (αρ. 86 παρ.1)**
 - Στην **παρ. 2 του αρ. 86** προβλέπεται όμως και το κριτήριο ανάθεσης «**πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά βάσει τιμής**» κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής (δηλαδή το έως σήμερα ισχύον κριτήριο της μειοδοσίας)
 - Άρα η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιλέξει ως κριτήριο ανάθεσης την μειοδοσία εφόσον το επιθυμεί

Εισαγωγή

- Έχει διεθνώς αναγνωριστεί ότι το σύστημα προσφοράς με κριτήριο την χαμηλότερη τιμή οδηγεί σε στρεβλώσεις καθώς επηρεάζεται από μία σειρά παραμέτρους:
 - Αβεβαιότητα για το τελικό κόστος του έργου εξαιτίας διεκδικήσεων εκ μέρους του Αναδόχου (claims)
 - Μη τήρηση χρονοδιαγραμμάτων
 - Κακή ποιότητα του προς παράδοση φυσικού αντικειμένου
- Δημιουργία άκρατου ανταγωνισμού με δυσμενείς συνέπειες τόσο για το Δημόσιο όσο και για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις

ΣΤΟΧΟΙ

- Προσδιορισμός μίας μεθόδου, η οποία θα θεραπεύει τα προαναφερθέντα φαινόμενα στηριζόμενη σε τρεις άξονες:
 - Αντικειμενική αξιολόγηση των υποβληθεισών προσφορών
 - Επιστημονική επεξεργασία των δεδομένων
 - Εύκολα εφαρμοζόμενη από τις Αναθέτουσες Αρχές

ΣΚΟΠΟΣ Μελέτης

- Προσδιορισμός του Κοστολογικού Ορίου ενός διαγωνισμού
- Μέθοδος για τον εντοπισμό «μη ομαλών» κατανομών για το σύνολο των υποβληθεισών προσφορών σε έναν διαγωνισμό όπου το κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή

Ποιο είναι το διεθνές status;

- Οι Αναθέτουσες Αρχές, αν και παραδέχονται ότι το πρόβλημα είναι υπαρκτό και έντονο, δεν διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία για να αποκλείσουν υπερβολικά χαμηλές προσφορές
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη από το 1999 είχε εντοπίσει το πρόβλημα των **Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών (ΑΧΠ)** και σύστησε σχετική ομάδα εργασίας

Ποιο είναι το διεθνές status;

- Το αποτέλεσμα ήταν η έκδοση μίας ενημερωτικής αναφοράς με τίτλο
- «Αποτροπή, Εντοπισμός και Εξάλειψη Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών» (“Prevention, Detection and Elimination of Abnormally Low Tenders”) όπου δίνεται και ο ορισμός της ΑΧΠ

Ποιο είναι το διεθνές status;

- *Από την σκοπιά του Εργολάβου*
- Συγκρίνοντας μία συγκεκριμένη προσφορά με τον προϋπολογισμό του ΚτΕ και όλες τις υπόλοιπες προσφορές, συμπεραίνουμε ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή (δηλ. το ποσοστό έκπτωσης είναι ασυνήθιστα μεγάλο) εάν δεν προκύπτει ένα λογικό περιθώριο κέρδους για τον εργολάβο

Ποιο είναι το διεθνές status;

- *Από την σκοπιά του ΚτΕ*
- Μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή εάν ο προσφέρων δεν μπορεί να τεκμηριώσει την έκπτωση με βάση:
 - τις αρχές της οικονομικής θεωρίας,
 - την κατασκευαστική μεθοδολογία,
 - την επιλεγμένη τεχνική λύση,
 - τις (ευνοϊκές) συνθήκες εκτέλεσης του έργου και
 - την καινοτομία του προγράμματος εκτέλεσης

Ποιο είναι το διεθνές status;

- ΑΧΠ – Ευρωπαϊκές Οδηγίες & Εθνικό Δίκαιο
- Οδηγία **2004/18/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (**Άρθρο 55**)
- Οδηγία **2014/24/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (**Άρθρο 69**)
- Νόμος **4412/2016 (8.8.2016)** «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (**Άρθρο 88**)

Ποιο είναι το διεθνές status;

- Ν. 4412/2016 (Άρθρο 88, Παρ. 1)

Άρθρο 88

Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

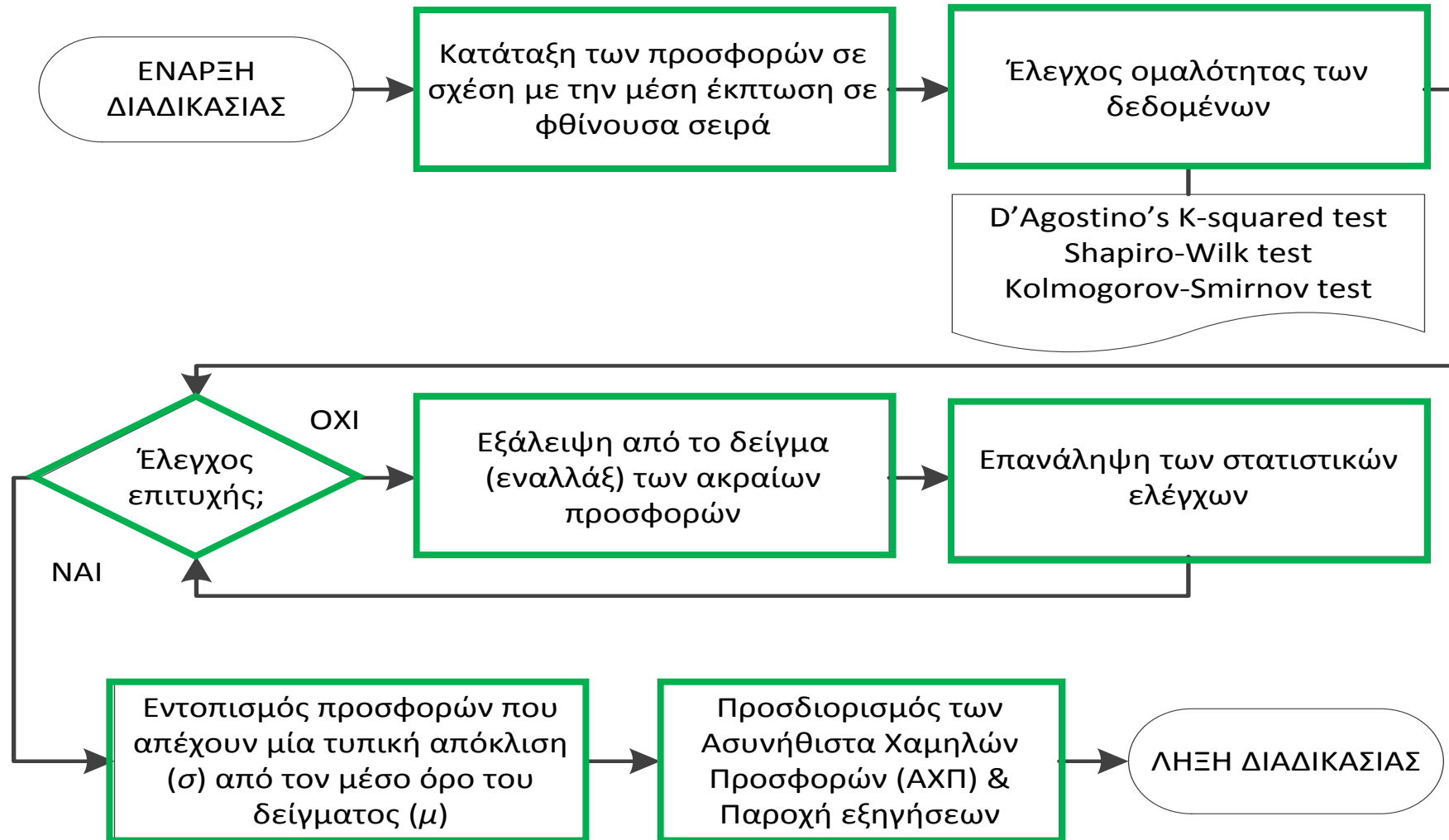
1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

Ποιο είναι το διεθνές status;

- Ν. 4412/2016 (Άρθρο 88, Παρ. 6)

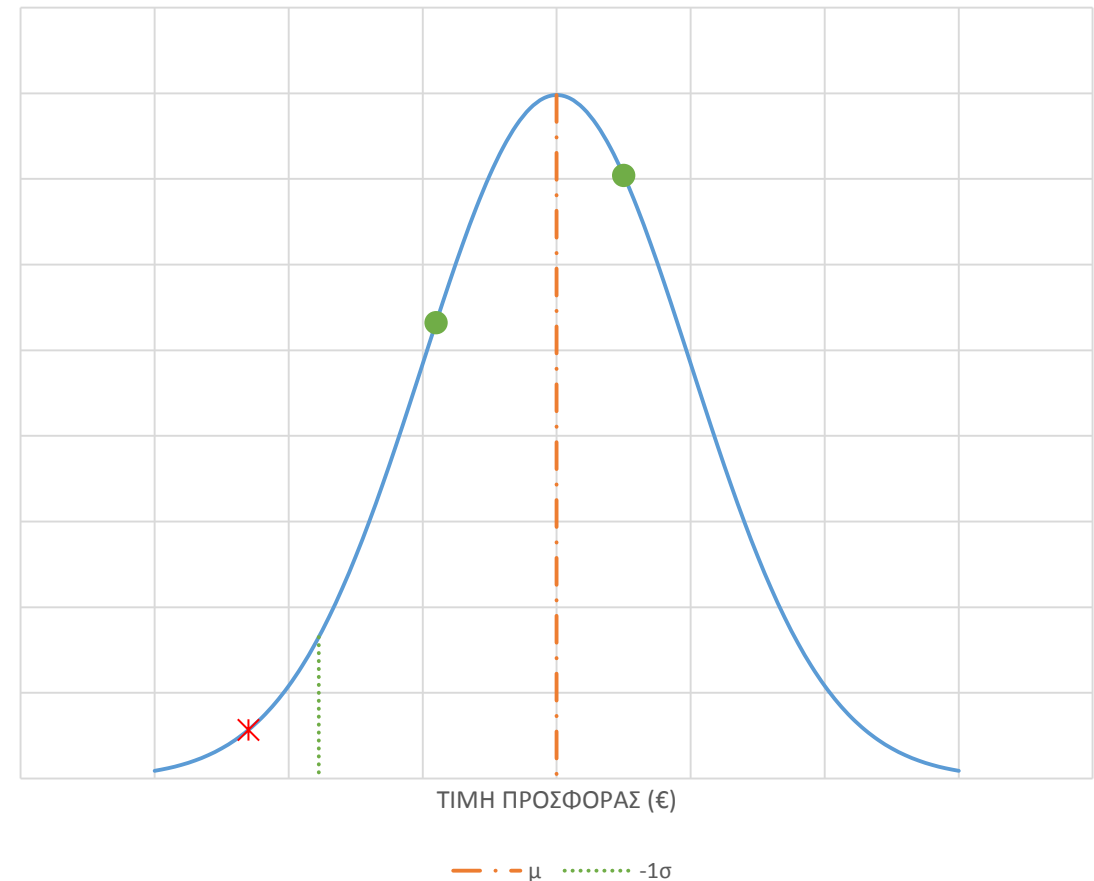
6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

Μεθοδολογία

Μεθοδολογία

- Κανονική κατανομή
 - 3 έλεγχοι κανονικότητας
- Κοστολογικό όριο
 - $\mu - \sigma$
- Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές
 - Προσφορές κάτω του κοστολογικού ορίου

Case Study 1

Συντηρήσεις-Επισκευές-Βελτιώσεις & Εξοπλισμός σχολικών κτιρίων – Δήμος Αγ. Παρασκευής

- Προϋπολογισμός
 - 399,810.00 €
- Αριθμός συμμετεχόντων
 - 17
- Έλεγχος ομαλότητας επιτυχής
- Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
 - 3/17
 - 66%, 65%, 64%
- Αποδεκτή προσφορά
 - 61%

Case Study 2

Αποχέτευση Λεωνιδίου και Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων

- Προϋπολογισμός
 - 6,007,000.00 €
- Αριθμός συμμετεχόντων
 - 25
- Έλεγχος ομαλότητας επιτυχής
- Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
 - 6/25
 - 52.20%, 52.05%, 49.56%, 48.20%, 47.76%, 47.09%
- Αποδεκτή προσφορά
 - 44.61%

Case Study 3

Κατασκευή Έργων Μεταφοράς & Διανομής Νερού Άρδευσης από Δίκτυα Ανάβαλου

- Προϋπολογισμός
 - 25,900,000.00 €
- Αριθμός συμμετεχόντων
 - 29
- Έλεγχος ομαλότητας μη επιτυχής
 - 2/29
 - 51.88%, 14.85%
- Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
 - 4/29
 - 51.18%, 49.30%, 47.10%, 45.79%
- Αποδεκτή προσφορά
 - 45.70%

Case Study 4

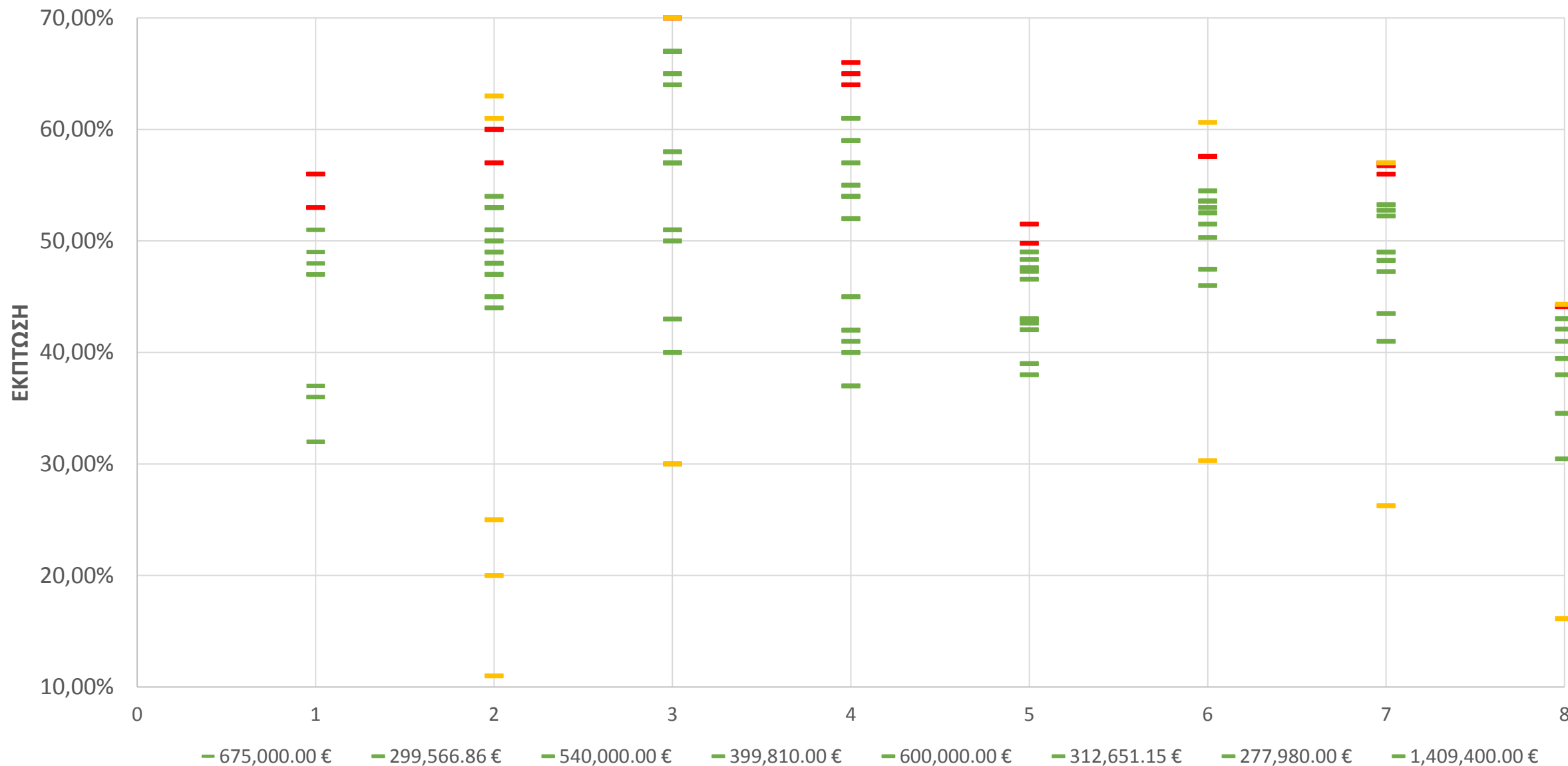
Πάτρα – Πύργος Τμήμα II

- Προϋπολογισμός
 - 58,400,000.00 €
- Αριθμός συμμετεχόντων
 - 14
- Έλεγχος ομαλότητας επιτυχής
- Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
 - 2/14
 - 55.32%, 49.33%
- Αποδεκτή προσφορά
 - 45.50%

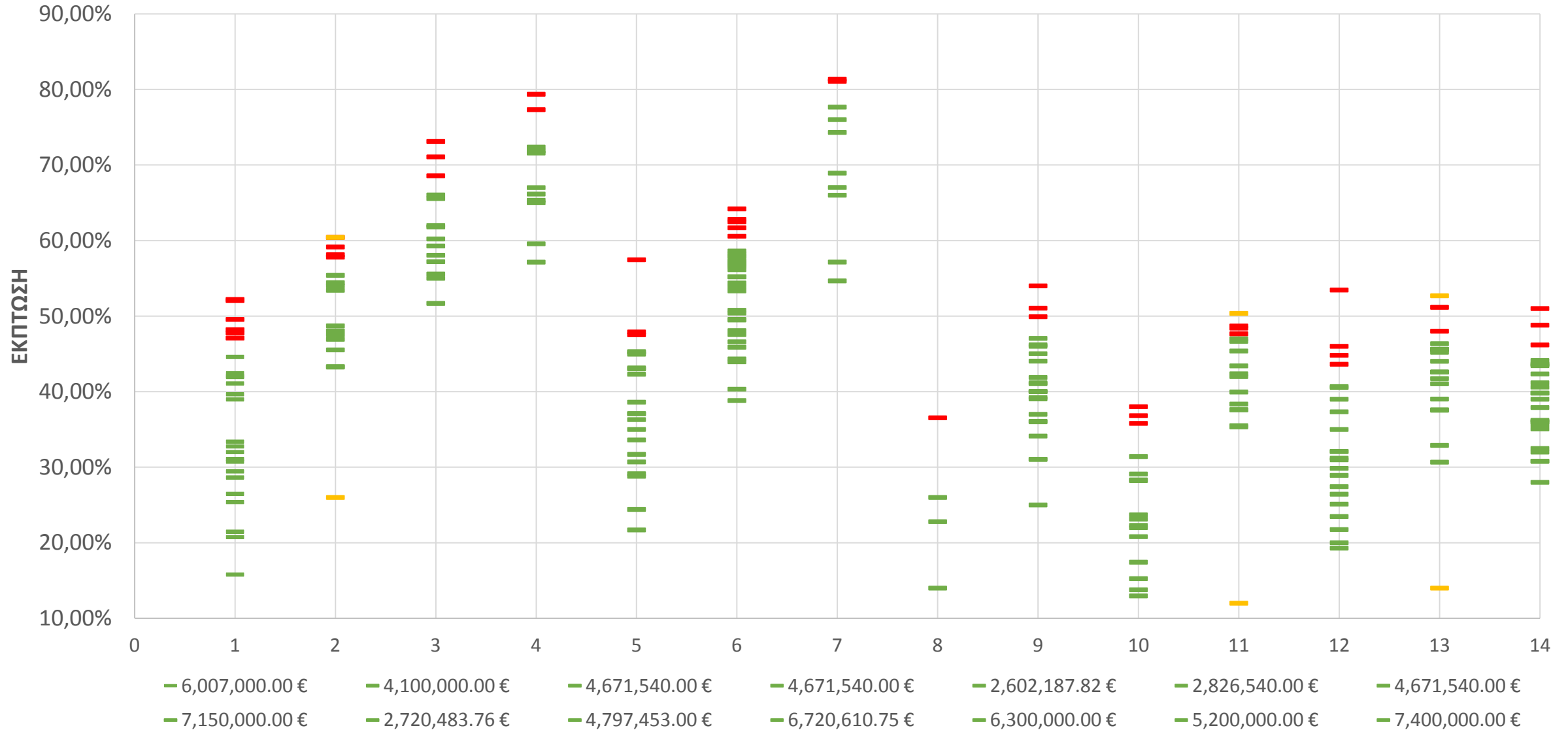
Επέκταση του δείγματος

- Περίοδος αναφοράς 2014-2016
- 46 διαγωνισμοί τεχνικών έργων διαφόρων κατηγοριών (κτιριακά, οδοποιίες, υδραυλικά κλπ.), οι οποίοι χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες
- Έργα με προϋπολογισμό $< 1.500.000 \text{ €}$ (Α1, Α2, 1η, 2η) (8 διαγωνισμοί)
- Έργα με προϋπολογισμό $< 7.500.000 \text{ €}$ (3η, 4η) (14 διαγωνισμοί)
- Έργα με προϋπολογισμό $> 7.500.000 \text{ €}$ (5η, 6η, 7η) (24 διαγωνισμοί)

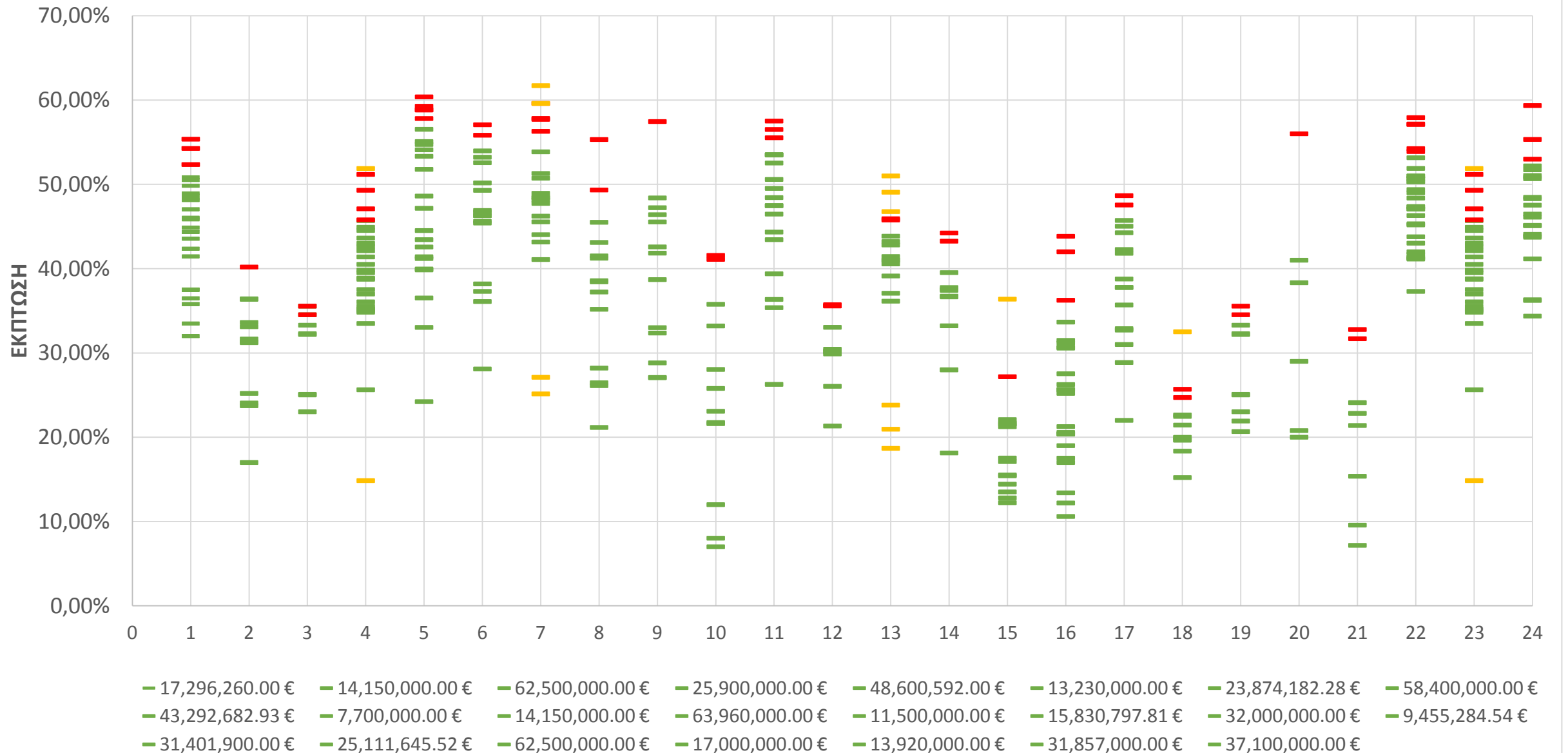
1η Ομάδα (Προϋπ. < 1.500.000 €)

2η Ομάδα (1.500.000 € < Προϋπ. < 7.500.000 €)

3η Ομάδα (Προϋπ. > 7,500,000 €)

Συμπεράσματα – Προτάσεις

- Σε περίπτωση εντοπισμού ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών θα πρέπει να εφαρμοστούν τα οριζόμενα στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/24/ΕΕ (που αντικατέστησε την 18/2004/ΕΚ) και τα οποία αποτυπώνονται στο άρθρο 88 του Ν. 4412/2016
- Πώς θα κρίνει η Αναθέτουσα Αρχή εάν οι εξηγήσεις του προσφέροντα είναι επαρκείς;

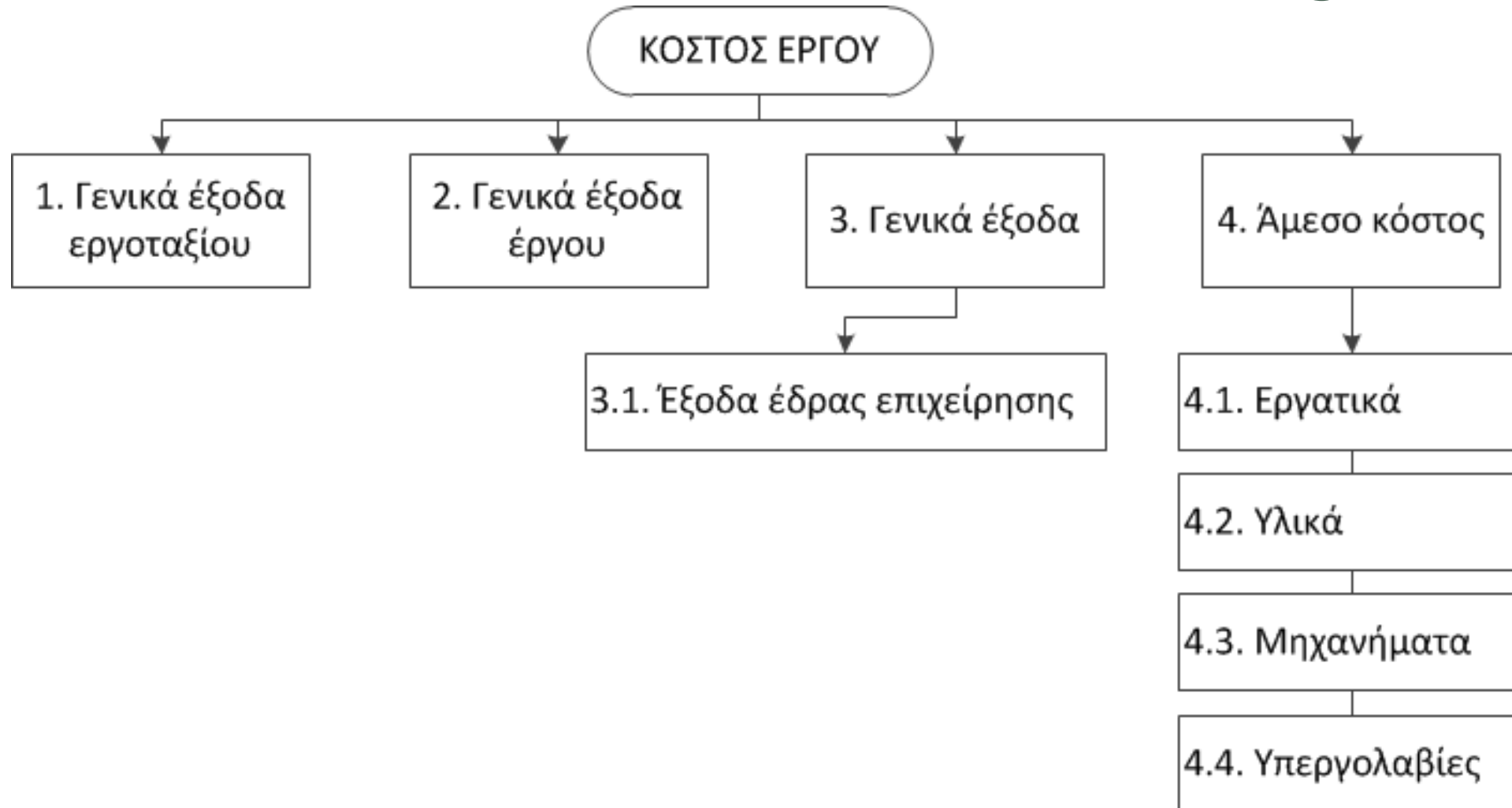
Συμπεράσματα – Προτάσεις

- Οι εργολάβοι που έχουν υποβάλει Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ) θα πρέπει να εξηγήσουν και να επαληθεύσουν την προσφορά τους (κατ' ελάχιστον) με τα ακόλουθα παραδοτέα:
 1. **Σχέδιο Υλοποίησης του Έργου**, που θα περιλαμβάνει τον τρόπο προσδιορισμού του βασικού κόστους του έργου καθώς και του οφέλους του εργολάβου, κατασκευαστικές μεθόδους που ενέχουν στοιχεία πρωτοτυπίας ή καινοτομίας κτλ.
 2. **Βασικό Χρονοδιάγραμμα Εργασιών** με ανάλυση των μέσων παραγωγής που θα απασχοληθούν ανά εργασία και ανά εργο-ημέρα.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Συμπεράσματα – Προτάσεις

- Αυστηροποίηση του ελέγχου των Αναδόχων που έχουν υποβάλει ΑΧΠ
 1. **Αντικατάσταση** των υπαρχόντων συμβατικών τευχών με αυτά της τεκμηρίωσης/εξήγησης, στα σημεία που είναι σχετικά, έτσι ώστε η τεκμηρίωση/εξήγηση να είναι δεσμευτική προς την Αναθέτουσα Αρχή
 2. «**Ολική ασφάλιση**» του έργου έτσι ώστε να προστατεύεται ο ΚτΕ
 3. **Πρόβλεψη** για αυξημένη εγγυοδοσία με σκοπό την προστασία του ΚτΕ

Δράσεις Δημοσιότητας ΠΕΔΜΕΔΕ

- **27/7/2016:** Η Ένωση απέστειλε στον Υπουργό ΥΠΟΜΕΔΙ και στις Επιτροπές της Βουλής την πρότασή της και την γνωστοποίησε στον Πρόεδρο του ΤΕΕ και στους Προέδρους των Εργοληπτικών Οργανώσεων
- **3/10/2016:** Η Ένωση απέστειλε επιστολή προς το Συντονιστή και τους υπεύθυνους των Ομάδων Εργασίας του ΥΠΟΜΕΔΙ, για την σύνταξη προσχεδίων υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων των Ν.4412/2016 & Ν.4413/2016, με την οποία τους ενημερώνει για την πρότασή της για την αντιμετώπιση του επίμονου προβλήματος των υψηλών εκπτώσεων
- **Οκτώβριος – Νοέμβριος 2016:** Παρουσίαση της μεθόδου στα περιφερειακά τμήματα της Ένωσης

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

PANHELLENIC ASSOCIATION OF ENGINEERS
CONTRACTORS OF PUBLIC WORKS

